

Neodkládej na zítřek...

... to, co můžeš udělat dnes. Omlouvám se čtenářům Chipu, ale dnes bude článek o financích ve světě IT možná trochu nesouvislý. Původně jsem plánoval poněkud britký text.

Těsně před odjezdem na dovolenou mě napadlo, že bych si mohl počkat na to, jak se vyvine antimonopolní proces s Microsoftem, a dokončení článku jsem odložil na začátek září. Po návratu jsem zase narychlo zaregistroval plány na spojení společností Hewlett-Packard a Compaq. Takže další odklad. A to byla zřejmě chyba...

Pak jsem v úterý 11. září, pár hodin poté, co jsem dokončil burzovní text, čekal na první zprávy o potenciální fúzi mezi AOL TW a kabelovou divizí AT&T, a namísto toho jsem si přečetl zprávu, že bylo obchodování na newyorské burze zrušeno, protože deset minut předtím vrazilo do budovy World Trade Center nějaké letadlo. Přiznám se, měl jsem z té zprávy radost, protože jsem ji považoval za falešnou, a přiřadil jsem ji k řadě jiných velmi dobrých vtípů, jimiž jsem vás hodlal oblažít. Teď poslouchám, jak se hroutí World Trade Center (asi 300 metrů od centrály NASDAQu a o něco málo dále od hlavní burzy NYSE), jak padají další letadla, a mám několik hodin na to, abych článek kompletně přepsal a odstranil všechny nemístné špičky. Omluvte mě, jestliže se mi to zcela nepovede, a omluvte i ten osobní úvodní tón. V tuto chvíli to však prostě jinak nejde, uzávěrka je nelítostná a čtenář má na své informace právo. A i autor je jen člověk...

Takže k věci.

Microsoft

Jak bylo výše naznačeno, právě causa USA v. Microsoft způsobila první zdržení. Zpočátku bylo ve hře samotné uvedení Windows XP na trh. Microsoft se (možná oprávněně) obával, že americké vládní orgány skutečně budou schopny uvedení nových Windows zablokovat. Proto se ještě v polovině srpna pokoušel prosadit opakované jednání u odvolacího soudu. To se nakonec nepovedlo, koncem prázdnin se případ vrátil zpět k první instanci a byl přidělen soudkyni Colleen Kollar-Kotellyové. Ta je údajně pravým opakem předchozího "hříšníka" Thomase Jacksona - není nijak mediálně známá a nemá skoro žádnou praxi v oblasti případů týkajících se porušování antimonopolních zákonů. Na druhé straně je erudovaná v trestním právu a má na kontě řadu případů týkajících se sporů ohledně obchodních známek. Je přitom zajímavé, že čtyři z možných deseti soudců se od případu rovnou distancovali s tím, že jsou zaujatí (že by používali Windows?).

Právě nejistota ohledně předpokládaného postoje nové soudkyně možná vedla Microsoft k dalším krokům. Jak jsme uvedli už minule, výrobci počítačů budou mít nová Windows k dispozici se značným časovým předstihem před jejich oficiálním uvedením na trh. Microsoft tudíž "předvolební kampaň" zahájil tím, že dodávku finálního kódu hardwarovým partnerům doplnil působivým představením, v němž "zlaté" disky CD odvážely do jednotlivých produkčních středisek helikoptéry. Pravda, po internetu by to možná bylo rychlejší, ale ne tak mediálně zajímavé... Ve srovnání s mediální kampaní okolo nástupu Windows 95 jde vskutku o značný pokrok. Ani si nedokážu představit, jak to bude vypadat ve dnech, kdy budete číst tento článek.

A pokud jde o potenciální rozdělení Microsoftu, to už opravdu nepřipadá v úvahu. Antimonopolní úřad USA totiž začátkem září od tohoto požadavku upustil a zaměřil se spíše na skutečnou podstatu - unfair obchodní jednání ze strany Microsoftu. Impulzem byla zřejmě skutečnost, že od společné žaloby odstoupily dva významné státy, a to New York a Kalifornie. Neoficiální zdroje pak vypustily informace, že právníci Microsoftu připravují nový návrh na mimosoudní narovnání. Podle informací publikovaných listem Wall Street Journal den před letadlovým bombardováním New Yorku jde o to, nakolik mohou výrobci počítačů modifikovat instalaci Windows, zejména pak instalované internetové a multimediální prohlížeče. Takže - další vítězství Microsoftu (i když usvědčeného). Kdo by používal Netscape, když IE je lepší? Uživatelé Linuxu ať prominou.

A proč o tom píšeme ve finanční rubrice? Protože nová Windows jsou velmi důležitá. Stojí na nich budoucnost všech větších výrobců PC. Mají totiž oživit počítačový trh a přinést uživatelům nevídané úspory. Nepřejte si ani vědět, jaké úspory mi spočítal elektronický kalkulátor na stránkách www.forbes.com. Na vtípy dnes opravdu nemám.

HP + Compaq?

Jestliže má pravdu přísloví, že nejlepší obranou je útok, pak Carly Fiorinová se tím zcela jistě řídí. Poté, co světová média zpochybnila její schopnost řídit velkou počítačovou firmu, přišla s myšlenkou, že se Hewlett-Packard spojí se společností Compaq.

Také vás šokovalo, když společnost Compaq koupila Digital? To ještě není nic proti myšlence spojení společností HP a Compaq. Když Carly Fiorinová začátkem září veřejně navrhla regulérní odkoupení firmy Compaq za akcie HP, šlo tehdy o transakci v hodnotě zhruba 25 mld. USD. Podle původních představ měl vzniknout globální leader, schopný konkurovat IBM a vyhnout se aktuální krizi výrobců PC.

Samozřejmě, myšlenka spojit HP s nějakou konzultační firmou není nijak původní. O něco podobného se C. Fiorinová pokoušela přímo s konzultanty (PWC), ale nevyšlo to. Takže na řadu přišla firma Compaq...

Ve finančním světě vyvolala tato myšlenka ne-li zděšení, tak alespoň pozdvižení. Málokdy se stane, aby se nějaký investiční záměr setkal s tak negativní odezvou. Některé komentáře dokonce hovořily o štěstí, že otcové zakladatelé Hewlett a Packard již nejsou mezi námi, neboť jinak by je tato zpráva možná připravila o život. Málokdy také poklesne burzovní index během jediného dne o celou desetinu. (O hlavní pokles se postaraly právě akcie společností Compaq a HP, takže můžeme říci, že dnes bude cena transakce s velkou pravděpodobností pod hranicí 20 miliard USD.)

Pakliže si tedy můžeme dovolit tipovat, tak valné hromady tuto pochybnou fúzi neschválí. Ke stejnému závěru navíc došla ve své studii i společnost Gartner Group. Některé agenturní zprávy přesto považují celou věc za uzavřenou, takže těžko říci... S naprostou jistotou můžeme říci jen to, že o Carly Fiorinové bude co psát i za měsíc.

A ostatní

To už je lepší problematika společnosti Computer Associates. Pro připomenutí - kontroverzní investor Sam Wyly v létě ohlásil, že hodlá svrhnout dosavadní vedení společnosti a dosadit nového ředitele. V průběhu srpna trošku ucouvl a naznačil, že mu vadí hlavně Charles Wang (Sanjay Kumar by prý mohl zůstat), ale nebylo mu to nic platné. Valná hromada akcionářů drtivou většinou potvrdila ve funkcích současné manažery. Jak by ne, když existující management vlastní takřka třetinu akcií. Sam Wyly se může utěšovat alespoň tím, že jejich akcie rychle ztrácejí hodnotu, takže Charles Wang a Sanjay Kumar sice nadále šéfuji, ale chudnou.

V tomto případě alespoň o nic nešlo. Prostě zůstalo všechno při starém, tak jako u nás.

Co na to analytici?

Ani dnes pochopitelně nemůžeme vynechat analytiku. Prvenství v sektoru odborných analýz publikovaných na sklonku letošního léta bezesporu patří společnosti Gartner Group, která s patřičnou pompou oznámila, že světové firmy v období 1998 - 2000 zbytečně vyhodily oknem přes jednu miliardu dolarů. Důvod? Nakoupily si pro své webovské systémy aplikační servery, které vzhledem k charakteru provozovaných aplikací vůbec nebyly potřeba. A co více - do roku 2003 budou prý takto promrhány minimálně další dvě miliardy. Společnosti po celém světě si zkrátka nakupují technologie, které nedokáží plně využít. Gartner Group to přirovnává k situaci, kdy krmíte děti na letním táboře kaviárem.

A my můžeme dodat jen to, že tak to prostě v tržním hospodářství chodí. Ať si to přiznáme, nebo ne, konzumní společnost je založena na prodeji a spotřebě v drtivé většině nepotřebného zboží. Tento článek je toho názorným příkladem.

Takže se ještě jednou omlouvám. Mrakodrapy už popadaly.

*Karel Stachovec
karel.stachovec@europe.com*

A léto je za námi

Ve srovnání s minulým číslem je dnešní přehled hospodářských výsledků počítačových firem poněkud chudý. Co se dá dělat, srpen je z ekonomického hlediska opravdu velmi prázdninový. Přesto nelze říci, že by byl nudný.

Budeme-li se řídit relativními ukazateli, nejúspěšnější kvartální zprávou se mohla pochlubit firma BEA Systems, relativně neznámý dodavatel aplikačních serverů a middlewarových řešení. V současné situaci představují uvedená čísla malý zázrak. Na druhé straně musíme upozornit na skutečnost, že loňské výsledky firmy BEA byly do značné míry zhoršeny mimořádnými odpisy; z toho také pramení tak vysoký meziroční nárůst. BEA tak trochu paradoxně těží z toho, že v našich přehledech důsledně ignorujeme tzv. pro forma výsledky, které přitom firmy s oblibou zdůrazňují (jak hovoří některé sarkastické hlasy, pro forma výsledky jsou vlastně čísla, do nichž ještě nebyly započítány méně příjemné položky). I

když se svým 100procentním nárůstem by firma BEA bezpečně vyhrála i ve srovnání pro forma výsledků.

Ani společnost BEA Systems nezakrývá současné ekonomické potíže a pro nadcházející období snížila odhad zisku (který před třemi měsíci naopak zvýšila). Analytici přesto oceňují, jak dokáže firma BEA pružně reagovat, a hodnotí její konzervativní vystupování velmi kladně.

Zato Dell, ten musí být za každou cenu nejlepší. V titulu tiskové zprávy se objevila formulace "nejlepší hospodářské výsledky v celém počítačovém sektoru". Pravda, připomeneme-li si čísla jiných firem z minulého měsíce, není na tom Dell zas tak špatně. Cenová válka a pokles trhu s PC přinutil i firmu Dell k zeštíhlování a k omezení výroby, což vedlo k propouštění, a v konečném důsledku tudíž i k mimořádným odpisům. Provozní zisk firmy činil 433 milionů, což je o necelou třetinu méně než před rokem. Navíc se nepotvrdily skeptické prognózy a obrát zůstal skoro na stejné výši. Přesto nelze než poznamenat, že trocha skromnosti by neškodila.

Vždyť ani výsledky společnosti Hewlett-Packard nebyly takovou katastrofou, jak se předpokládalo. V minulém čísle jsme trochu spekulovali o perspektivě ředitelky C. Fiorinové, pod níž se údajně kymácí křeslo. Na každém šprochu je zřejmě troška pravdy, neboť 20. srpna pocítila správní rada potřebu učinit těmto spekulacím konec a v listu Financial Times veřejně vyjádřila své ředitelce plnou podporu. Jak se nakonec ukázalo, obrát se přece jen udržel nad magickou hranicí deseti miliard, a pro forma výsledky dokonce předčily očekávání Wall Streetu více než dvojnásobně. "Božská Carly" má tedy stále šanci ukázat, jak loď HP ukormidlovat i v bouřlivých vodách trhu s PC. Neboť podle jejího vyjádření nepřipadá dobrovolné vyklízení pozic v úvahu.

Velmi zajímavé je srovnání dvou firem, jejichž název začíná písmenem N. Z čísel by se zdálo, že Novell je na tom velmi špatně, zatímco Nvidia naopak velice dobře. Nemylme se však. Novell slibuje ke konci kalendářního roku návrat do černých čísel a dokončení transformace na dodavatele "integrovaných služeb" (znamená to snad, že software bez služeb a služba bez softwaru nabízet nebude?). Každopádně se prý začíná příznivě projevovat nedávná fúze s firmou Cambridge Technology Partners. Firma Nvidia, opravdová počítačová kometa poslední doby, naopak musí příznávat první neúspěchy. Její podíl na trhu s grafickými adaptéry poklesl podle analytické firmy Mercury Research ve druhém kvartále o plných 13 %. Tímto máme tedy vysvětleno, proč cena akcií společnosti ATI v uplynulých měsících tolik rostla.

Rozhodně nemůžeme vynechat firmu Psion. Ta totiž nedávno rezignovala na produkci osobních organizérů, které ji proslavily po celém světě, a následně odpisy zahaly její účetnictví za první pololetí do červených čísel. Pro mnoho lidí zůstává záhadou, na čem chce Psion v dohledné době vydělávat, když Symbian má být podle předběžných odhadů ziskový až někdy na přelomu let 2003 - 2004. Zlé hlasy tvrdí, že předseda správní rady David Potter bude nejspíš hledat radu u svého literárního jmenovce Harryho...

Ani na samém konci abecedy není situace nijak růžová. Pravda, od distributorů typu společnosti Tech Data nikdo závatné nárůsty neočekával, ale výsledky firmy VIA Technology naznačují, že krize se projevuje už i v jihovýchodní Asii. A to ještě nic není oproti situaci, v níž se nachází VA Linux. Tato firma si kdysi myslela, že se bude moci uživit dodávkami speciálního hardwaru pro linuxové platformy. Jak vidíte, utopila v tomto projektu poměrně hodně peněz. Teď se s pokorou obrací k softwaru a doufá, že jí hotovostní zásoba postačí přinejmenším na šest měsíců fungování (tak to alespoň dnes vychází). Pravda, u nás asi nikomu chybět nebude, ale člověk by měl být schopný poučit se i z příkladů odjinud.

Firma	Období	Obrat mil. USD	Změna oproti loňsku	Čistý zisk mil. USD	Změna oproti loňsku
Autodesk	Q2/02	231	-1 %	19	-8 %
BEA	Q2/02	268	+44 %	24	+957 %
Dell	Q2/02	7611	-1 %	-101	-
HP	Q3/01	10147	-14 %	111	-89 %
Intuit	Q4/01	191	+18 %	-61	-
Madge	H1/01	44	-37 %	11	-
Novell	Q3/01	247	-9 %	-19	-
Nvidia	Q2/02	260	+53 %	34	+49 %
Psion	H1/01	69	+7 %	-9	-
Tech Data	Q2/02	4137	-17 %	14	-66 %
VA Linux	Q4/01	16	-68 %	-290	+511 %
VIA	Q2/01	232	+9 %	29	-41 %

Takovouto bilanci vývoje cen akcií zřejmě počítačové firmy ještě nezažily. Nejde ani tak o to, že Chipem sledovaný index poklesl za jediný měsíc o sedmáct procent; to bychom mohli koneckonců svést třeba na celkový vývoj americké ekonomiky. Daleko podstatnější je skutečnost, že jde o nejnižší hodnotu od 3. dubna (kdy vrcholila krize dotcomových firem), a ještě významnější může být fakt, že cenový nárůst

vykázal jedině Xerox. To by snad mohlo pro Xerox znamenat definitivní záchranu. V případě SGI naopak můžeme s klidným svědomím spekulovat o tom, kdy se historie někdejšího gigantu jménem Silicon Graphics definitivně uzavře. Společnost SGI totiž dokonce prohrála i pomyslnou soutěž s firmou Caldera o akcie s nejnižší hodnotou (Caldera mimochodem vstupuje do dalšího období s 39procentním poklesem a s cenou 46 centů za akcii).

V takovéto situaci je snad zbytečné zabývat se firmami na druhém a třetím místě - společností Unisys a Autodesk se prostě vyhnuly špatné zprávě, a tak se mohou (relativně) vzpamatovávat z nedávných poklesů. Daleko zajímavější je situace u dna. Akcie firmy Palm spadly na historicky vůbec nejnižší hodnotu a komentátoři to přisuzují potenciálnímu efektu spojených firem Compaq a Hewlett-Packard, neboť proti nim nemá PalmOS údajně šanci. Uvidíme příště. Nelze však zavřít oči před skutečností, že Palm už delší dobu vyklízí svou někdejší dominantní pozici. Je zajímavé, že propad firmy Palm nebyl doprovázen nárůstem ceny akcií společnosti Microsoft, ale v případě Microsoftu hraje roli mnohem více prvků, jak se koneckonců můžete dočíst jinde.

Na tchajwanskou společnost VIA Technology zpočátku dopadla celosvětová počítačová krize; to by se dalo předpokládat. Skutečnou příčinu jejího posledního místa v dnešním srovnání však musíme jednoznačně přisoudit současné soudní válce s Intelem. Jak se zdá, američtí investoři věří spíše Intelu. Další měsíce nám snad poví více.

A teď ještě krátce k firmám, které se do "elitní" trojky nevešly. Kritické 40procentní hranici se přiblížily ještě společnosti BEA Systems (poněkud opožděný propad, zdůvodnitelný celkovou krizí), Nokia (jak je to s těmi licencemi na UMTS?), Caldera (viz výše a minule), Yahoo (netušíme) a Sun (nepříznivé prognózy ohledně prodeje doprovázené downgradem). Neměli bychom zapomenout ani na společnost Oracle (pokles o 37 %) a na nováčka jménem Enterasys (36 %). Někdejší miláčkové už prostě investory netáhnou.

Věřme tedy, že příště uděláme PR agenturám větší radost...

Firma	Cena akcií		Změna	
	6. 8.	7. 9.	Absolutní	Relativní
Xerox	8,18	9,22	1,04	+12,71 %
Unisys	11,05	10,73	-0,32	-2,90 %
Autodesk	36,3	35,11	-1,19	-3,28 %
SGI	0,72	0,41	-0,31	-43,06 %
Palm	5,27	2,73	-2,54	-48,20 %
Via	208	101	-107	-51,44 %